

ДЗЕЦЯМ — БЯСХМАРНУЮ РАДАСЦЬ

Пісьмо Яны Трыкаліну, жонкі вядомага грэчаскага патрыёта Геаргаса Трыкалінаса, змешчанае на старонках «Пионерской правды», бодем адазвалася ў чалавечых сэрцах. Тэрор «чорных палкоўнікаў», развязаны супраць грэчаскіх дэмакратаў, мае яшчэ адзін страшэнны аспект: ён накіраваны і супраць дзяцей. «Тысячы хлопчыкаў і дзяўчынак Элады, — піша жанчына, — прасынаючыся раніцай, зноў і зноў пытаюць сябе: «Калі ж, нарэшце, вернуцца дадому маці і бацька?» Апошні раз яны бачылі іх 21 красавіка 1967 года, у той дзень, калі ў Грэцыі адбыўся ваенны пераварот. Хунта, захапіўшы ўладу, пасадзіла ў турму многіх патрыятычна настроеных людзей».

Савецкіх дзяцей усхваляваў лёс іх грэчаскіх равенцаў, якія пазбаўлены мацярынскай ласкі, пакутуюць ад голаду і хвароб. Яны гатовы аказаць ім сяброўскую падтрымку, працягнуць руку дружбы.

Улічваючы шматлікія

просьбы піянераў Савецкага Саюза, Бюро Цэнтральнага савета Усесаюзнай піянерскай арганізацыі імя Леніна пастанавіла: запрасіць у ліпені — жніўні 1969 года сто дзяцей грэчаскіх палітзняволеных на адпачынак у піянерскія лагеры нашай краіны.

Такая ўжо наша краіна, такія яе прынцыпы. Белым, жоўтым, чорным хлопчыкам і дзяўчынкам усіх кантынентаў планеты — бесклапотны смех, бясхмарную радасць, шчаслівае дзяцінства, якое б не ведала вайны. Дзеля таго, каб маладое пакаленне зямлі ніколі не ведала галечы, гора і нястачы, два дзесяцігоддзі назад па ініцыятыве МДФЖ было ўстаноўлена штогод 1 чэрвеня адзначаць як Міжнародны дзень абароны дзяцей.

У Савецкай краіне клопаты аб дзецях з'яўляюцца справай дзяржаўнай. Яшчэ ў першыя цяжкія гады Савецкай улады Ул. І. Ленін думаў і непакоіўся аб іх. 50 год назад ён падпісаў пастанову Саўнаркома аб стварэнні Савета абароны дзяцей. З таго

часу ўсё лепшае, што робіцца народам, аддаецца малым. У краіне створаны ўсе ўмовы для таго, каб нашы рэбяткі раслі здаровымі і моцнымі, добра вучыліся, развівалі свае таленты і здольнасці. За іх здароўем сочыць амаль 74 тысячы ўрачоў-педыятраў, дзіцячая смяротнасць знізілася за гады Савецкай улады больш як у 10 разоў.

У гарадах Савецкага Саюза дзіцячыя сады і яслі наведвае кожнае другое дзіця, і ўтрыманне яго дзяржаве абыходзіцца 300—400 рублёў у год. З гэтай сумы сям'я атрымае не больш 20 працэнтаў, астатняе паступае з грамадскіх фондаў.

Лета. У школах ужо скончыліся заняткі. Дзяцей чакаюць піянерскія і школьныя лагеры, санаторыі, турысцкія базы. У мінулым годзе за лета ў іх адпачывала каля 17 мільёнаў хлопчыкаў і дзяўчынак. Сярод іх былі і трыццаць дзяцей нашых суайчыннікаў з краін Заходняй Еўропы. Яны адпачывалі ў «Лясной казцы» ў Жданові-

чах і павезлі дадому самыя лепшыя ўражанні. «Дзеці з Англіі з прыемнасцю ўспамінаюць твае цудоўныя дэпартыменты ліпенскія дні, якія яны правялі ў піянерскім лагеры ў вашай незабыўнай Беларусі, — піша краўнік групы англійскіх дзяцей Галіна Макуэр. — Мы шчаслівыя, што пазнаёміліся з вашай краінай, з цудоўнымі савецкімі людзьмі».

А вось пісьмо бацькі Пеці Дыбмана, хлопчыка з Францыі: «Пеця вельмі задаволены сваім адпачынкам. Мы сардэчна ўдзячны вам за твае цудоўныя ўмовы, якія былі створаны для адпачынку дзяцей. Наш сын жыве цяпер адной надзеяй: яшчэ хоць раз пабываць у піянерскім лагеры».

Сёння Савецкі Саюз не адзіная краіна, дзе клопаты аб дзецях стаяць на першым месцы сярод дзяржаўных спраў. Вялікія змены ў жыцці дзяцей адбыліся ў іншых сацыялістычных краінах і адбываюцца ў маладых незалежных дзяржавах, што нядаўна вызваліліся ад калані-

яльнага прыгнёту. І толькі ў краінах капіталу мільёны дзяцей яшчэ пакутуюць ад эксплуатацыі, голаду, знісільваючай працы. 10 год назад Генеральная асамблея ААН прыняла «Дэкларацыю праў дзяцей», але гуманныя прынцыпы яе не ўсюды выконваюцца. Вось чаму барацьба за шчасце падрастаючага пакалення патрабуе аб'яднаных намаганняў усіх міралюбівых сіл.

У Міжнародны дзень абароны дзяцей прагрэсіўная грамадскасць свету аб'ядноўвае намаганні ў барацьбе супраць пагрозы новай вайны, за мір і бяспеку народаў, за лепшую будучыню чалавецтва. «Няхай заўсёды ў свеце будзе мір, каб людзі маглі заўсёды сустракацца, як сябры, і жыць так дружна і весела, як мы ўсе — беларусы і рускія, фіны і галандцы, французы і немцы, англічане і украінцы — жыллі цэлы месяц у піянерскім лагеры «Лясная казка», — піша ў рэдакцыю Вера Раадікайнен, дачка нашай зямлячкі з Фінляндыі».

К РАЗГАДКЕ

Александр МИХАЙЛОВ, академик

Венера — ближайшая сестра нашей планеты. Она довольно близка к Земле: расстояние между ними может уменьшаться до 40 миллионов километров; ее диаметр всего на 2,5 процента меньше земного, масса равна 81 проценту массы Земли, а средняя плотность — 88 процентам земной. И еще в одном отношении Венера похожа на Землю — она обладает густой атмосферой, открытой в 1761 году русским ученым Михаилом Ломоносовым во время его наблюдения редкого явления — прохождения Венеры перед диском Солнца. Но на этом сходство двух планет — Земли и Венеры заканчивается.

Обращаясь вокруг Солнца по орбите, средний радиус которой составляет 108 миллионов километров, Венера находится почти в полтора раза ближе к Солнцу, чем Земля, и поэтому получает от него гораздо больше тепла. Действительно, радионаблюдения показали, что температура на поверхности Венеры очень высока — более 200 градусов. Венера не имеет заметного магнитного поля и радиационных поясов, подобных тем, которые окружают Землю. Густой слой белых облаков всегда окутывает Венеру, и поэтому астрономам не видно на ней каких-либо постоянных деталей, по которым можно было бы определить период вращения Венеры вокруг оси.

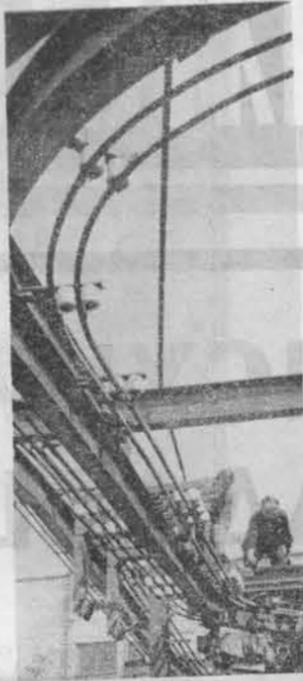
До недавнего времени считалось, что Венера всегда обращена к Солнцу одной и той же стороной (как, например, Луна к Земле), то есть что период ее осевого вращения совпадает с периодом орбитального вращения вокруг Солнца, составляя 225 земных суток. Но новые радионаблюдения дали неожиданный результат. Оказалось, что Венера вращается в обратном направлении — не с запада на восток, как Земля и большинство планет, а с востока на запад, хотя и весьма медленно: сутки на Венере длятся почти четыре наших месяца.

Но если все эти сведения о Венере получены только по наблюдениям с Земли, то совершенно уникальные данные доставила нам советская автоматическая станция «Венера-4», впервые совершившая плавный спуск в атмосферу Венеры 18 октября 1967 года.

Больше четырех месяцев продолжался полет двух новых советских станций — «Венера-5» и «Венера-6». Осуществить встречу станций с Венерой было так же трудно, как попасть пулей в подброшенную трехкопеечную монету с расстояния ста метров.

Напомним, что станция «Венера-4» произвела анализ состава атмосферы Венеры и определила ее температуру и давление. Главной составной частью (около 90 процентов) оказалась углекислый газ, менее семи процентов азот и лишь доли процента — кислород и водяной пар. Температура в глубинных слоях атмосферы достигает 270 градусов, а давление превосходит 15 атмосфер. Таким образом, «Венера-4» показала, что физические условия на Венере сильно отличаются от земных.

Тем интереснее и важнее более подробные исследования, ныне осуществляемые станциями «Венера-5» и «Венера-6». После того как будет закончена обработка уникальной информации, переданной нам станциями «Венера-5» и «Венера-6», наши знания об этой загадочной планете значительно расширятся.

Наш здымак зроблены ў спецыяльным канструктарскім бюро № 3 аўтамабільнай прамысловасці СССР. Тут група канструктараў вядзе далейшае ўдасканаленне сістэмы электрааўтаматычнага кіравання манарэйкавым транспартам. НА ЗДЫМКУ: канструктар Канстанцін КАЗЫРА і слесар Віктар НАРОНСКІ рыхтуюць доследную ўстаноўку да выпрабаванняў.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ГАРАДОК ЗДAROУЯ

У малынічым бары, непадалёку ад мнагаводнай Бярэзіны, Бабруйская міжраённая база «Сельгастэхнікі» ўзводзіць буйны прафілакторый механізатараў. Гэта сапраўдны гарадок здароўя. Ён займае 14 гектараў. Двухпавярховыя спальныя карпусы абсталяваныя шырокімі верандамі-тэрасамі, добраўпарадкаванымі душавымі, рускай лазняй. Адначываючыя атрымаюць прасторную сталовую, пляж, лодачную станцыю, спартыўны гарадок.

«ЛЯВОНІХА» ў ГАСЦЯХ У МАСКВІЧOУ

У Маскве, у Калоннай зале Дома саюзаў ВЦСПС, адбылася сустрэчка масквічоў з прадстаўнікамі самадзейнага мастацтва Беларусі. У гэтай зале ганцавалі ансамбль «Лявоніха» Мінскага трактарнага завода выпай вялікі гонар прадстаўляць самадзейнае мастацтва Бе-

ларусі. Зусім нядаўна з канцэртамі, арганізаванымі ВЦСПС у сувязі з падрыхтоўкай да стагоддзя з дня нараджэння Ул. І. Леніна, тут выступалі лепшыя самадзейныя калектывы Украіны, Грузіі, Літвы.

СЕРВІЗ АТРЫМЛІВАЕ «ВЫДАТНА»

Прыемную вестку атрымаў з Масквы мастак Мінскага фарфора-фаянсвага завода Валерый Леантовіч. Яго новая работа — чайна-кафейны сервіз — прызнана лепшай на мастацкім савецнавукова-даследчага інстытута керамікі Міністэрства прамбудматэрыялаў СССР.

Разам з В. Леантовічам паспяхова працуюць над стварэннем новых вырабаў скульптары Л. Багданаў, А. Федусь, мастак В. Кірыленка. Нядаўна яны адправілі на ўсесаюзны конкурс чатыры свае сувеніры, зробленыя да стогадовага юбілею Ул. І. Леніна.

СКУЛЬПТУРНЫ ПАРТРЭТ ГЕРАІНІ

Урадженка Чэрыкава камсамолка Марыя Сісельнікава ў бітве пад Масквой паўтарыла подзвіг Зоі Космадзям'янскай. Стаўшы армейскай разведчыцай, Маша Сісельнікава тройчы прабіралася ў варожы тыл і прынесла каштоўныя звесткі аб размяшчэнні фашысцкіх войск. Фашысты схпілі яе пры выкананні адказнага даручэння і расстралялі ў раёне Малаяраслаўца. Народны мастак БССР скульптар Грубэ нядаўна закончыў скульптурны партрэт мужнай разведчыцы і перадаў яго Маскоўскаму педагагічнаму інстытуту замежных моў імя Марыса Тарэза, дзе перад адпраўкай на фронт вучылася Марыя Сісельнікава.

БЕЛАРУСКАЯ ССР АСУДЖАЕ РАСІСЦКЮ ПАЛІТКУ АПАРТЭІДУ

Пастаяннае прадстаўніцтва БССР пры ААН накіравала генеральному сакратару ААН ноту, у якой рашуча асуджаецца расісцкая палітыка апартэіду, што праводзіцца ўрадам Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі.

«Верная прынцыпам раўнапраўя народаў і нацый, прынцыпам пралетарскага інтэрнацыяналізму, палітыцы дружбы і бра-

тэрства з усімі прыгнечанымі народамі, Беларускай ССР няўхільна выступае супраць палітыкі апартэіду і расізму, аб'яўленай Генеральнай Асамблеяй ААН злачыствам супраць чалавецтва», — указваецца ў ноте.

У заключэнне ноты падкрэсліваецца рашучасць Беларускай ССР і надалей аказваць усебаковую падтрымку народам, якія змагаюцца за сваю свабоду і незалежнасць, супраць каланіяльнай сістэмы імперыялізму і яго праўленняў — апартэіду і расізму.

РАБОЧЫ ПАЛАЦ

Выдатны падарунак атрымалі жыхары рабочага пасёлка Бярозаўка. Гэтымі днямі тут гасціна расчыніў свае дзверы новы Палац культуры шклозавода «Нёман». Гэта лепшая клубная ўстанова раёна. Глядзельная зала ў ім разлічана на 600 месцаў. Ёсць таксама танцавальная і спартыўная зала, памяшканні для бібліятэкі, гурткавай работы і г. д. Словам, сапраўдны палац.

ТВОРЫ УЛ. І. ЛЕНІНА ў ЗША

За апошнія гады ў Злучаных Штатах значна ўзрасла цікавасць да твораў

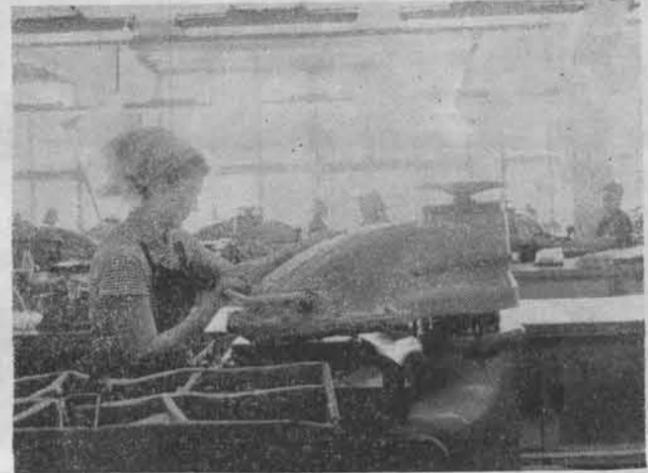
Ул. І. Леніна. Выдавецтва «Інтэрнэшнл паблішэрс», якое апублікавала асноўныя творы Ул. І. Леніна, паведамляе, што попыт на такія работы, як «Што рабіць?», «Імперыялізм, як вышэйшая стадыя капіталізму» і «Дзяржава і рэвалюцыя», узрос амаль у 10 разоў за апошнія некалькі гадоў.

У першыя месяцы бягучага года гэта выдавецкая фірма атрымала заказы на творы Ул. І. Леніна ад выкладчыкаў Гарвардскага, Іельскага, Дартмуцкага, Прынстанскага, Стэнфардскага і многіх іншых універсітэтаў і каледжаў ЗША.

ПА ПУЦЭУКАХ ПРАФСАЮЗАУ

Амаль пятнаццаць мільёнаў чалавек, у тым ліку каля сямі мільёнаў дзяцей, абслужаць сёлета санаторна-курортныя ўстановы і дамы адпачынку, а таксама піянерскія лагеры, якія належаць прафсаюзам.

Прафсаюзы вядуць вялікае будаўніцтва здраўніц, курортных паліклінік, водагразелячэбніц, клубаў, басейнаў і іншых збудаванняў. Будуецца, у прыватнасці, пансіянат «Куральнік» у Адэсе на чатыры тысячы месцаў, «Трускавец» на чатыры тысячы месцаў, дом адпачынку на Куйбышаўскім моры на дзве тысячы месцаў, дамы адпачынку ў Сібіры, у рэспубліках Сярэдняй Азіі, Хабараўскім і Прыморскім краях. Усяго сёлета сетка санаторыяў і курортаў расшырыцца на 23 тысячы месцаў.

Нядаўна на Мінскім абутковым вытворчым аб'яднанні «Прамень» (філіял № 1) уведзены ў эксплуатацыю новы закрыты цэх. Наш здымак зроблены на адным з участкаў цэха.

Фота К. ЯКУБОВІЧА.

ЖДАЛИ МАЛЬЧИШКИ ОТЦОВ

ДАЖЕ сейчас, спустя много лет, я очень хорошо помню тот погожий летний вечер. Мы сидели в столовой. Тетя Нюра принесла из кухни бачок вкусно пахнущего борща и уже было начала разливать его в тарелки, как вдруг открылась дверь и в комнату вошел военный. Первое, что бросилось в глаза нам, мальчишкам, это орден и медали, которых было так много на груди у дяди офицера. Он поздоровался, спросил:

— Скажите, здесь находится детский дом? — Да, здесь, — ответила тетя Нюра. — А вам что... — Папа, папочка! — неожиданно вскрикнула самая старшая из нас — Лена и, оттолкнув табуретку, бросилась на шею офицеру. — Дочушка, родинька ты моя! Жива, жива!..

И тут мы вдруг увидели, что дядя-орденоносец плачет...

Надо ли говорить, что в тот вечер нам было уже не до ужина, не до игры и, конечно же, не до сна. Все мы, шестьдесят мальчишек и девчонок, собрались в общей спальне. И каждый старался поближе подсесть к дяде Косте (так звали отца Леночки). Четырехлетнюю Наташу он посадил себе на колени. Она счастливо улыбалась, перебирала медали и без конца спрашивала:

— А мой папка скола пледет? — Скоро, Наточка, скоро...

БОЛЬШИНСТВО из нас не помнили своих отцов. Четыре долгих года войны, бомбежки, скитания, голод... Я был старше многих воспитанников, но и то смутно

припоминал лишь отцовские усы, колбочие, пропахшие махоркой. И еще, точно во сне, неясно вырисовывался в моей памяти день, когда отец ушел на фронт. Мама плакала. Я же был рад. Тогда отец дал мне целую банку варенья. Оно было такое вкусное...

Потом мать умерла: голод, а тут еще свирепствовал тиф. Летом сорок четвертого, когда была освобождена Белоруссия, я вместе с другими такими же осиротевшими детьми был направлен в только что организованный детский дом. Нам отдали лучший дом в селе — просторный, светлый дом попа, который удрал вместе с гитлеровцами. Жили мы хоть впроголодь, да дружно. Жили надеждами, жадно ловили каждую весточку с фронта. Детский дом наш находился в глухом полесском селе, в стороне от больших городов и железнодорожных станций.

До ближайшего полустанка Парохонск, как говорили крестьяне, было километров двенадцать с таким. Радио в детском доме тогда еще не было. И мы (особенно весной, в паводок) порой неделями жили в томительном неведении, что происходит на белом свете. Новости до нас доходили поздно, нередко противоречивые. О долгожданной победе над фашистской Германией мы узнали лишь на второй день.

— Господи, радость-то, радость какая! — засуетилась наша повариха тетя Нюра.

Она смеялась, плакала, целовала нас:

— Дождались! Дождались хорошие вы мои... Теперь уж скоро приедут отцы-соколы ваши. Мы верили и не верили. И вот рядом с нами (можно рукой потрогать звездочки погона) сидит отец Лены. Честно говоря, мы очень завидовали ей.

У ШКОЛЬНЫМ МУЗЕІ ВЁСКИ ГЕРВЯТЫ

У школьным музеі вёскі Герваты сабра- на многа цікавых экспанатаў. Герватам, што раскінуліся на спадзістых берагах гаманлівай Лошы, каля 700 год. Гэта адно са старажытных пасяленняў Астравецкага раёна. У розныя часы вёскай валодалі лі- тоўскі князь, рускі памешчык, польскія магнаты... Ішлі вякі, мянялася ўлада, але жыццё цякло аднастайнае і гаротнае. Во- пратка з дамак палатна — штодзён- нае і святочнае адзенне селяніна, курная хата і гнілы барак з падлепаватымі вокна- мі — жыллё. Саха і драўляная барана — прылады працы. Вечнымі спадарожнікамі хлебарабаў былі голад, хваробы. Сярод насельніцтва ўлады распальвалі нацыя- нальную варожасць.

...Мы сядзім у доме літоўца І. Сыса. По- бач з гаспадаром за сталом зяць — беларус Андрэй Касач, сын Вітольд, дачка Дана. Сын і зяць — калгасныя механіза- тары, дачка таксама працуе ў арцелі. Дружная, працалюбівая сям'я.

У дружбе і згодзе жывуць літовец М. Ся- чынскі з беларускай Надзеждай Іванаўнай, беларус А. Здановіч і полька Марыя Іосі- фаўна... Усіх не пералічыш. Такія змеша- ныя шлюбы даўно сталі звычайнымі тут і нікога не здзіўляюць.

У мясцовай школе родную мову вывуча- юць па выбару: беларускую ці літоўскую.

У Герватах нядаўна вырасла новая ву- ліца. Дамы на ёй прыгожыя, дабротныя. Амаль над кожным дахам — тэлеантэна. Будынкі патанаюць у яблыневых садах, пе-

рад дамам — кветнікі. У Герватах ёсць- балыйца, спецыялізаваныя магазіны, чай- ная, клуб, сельская бібліятэка, аўтобусная станцыя.

Назаўсёды адыйшлі ў мінулае галеча і бяспраўе. Людзі атрымліваюць высокую плату за сваю працу. У дамы прыйшоў да- статак.

— На жыццё не скардзімся, — гаво- рыць учотчык Баляслаў Равойць. — З хута- ра перасяліліся ў вёску, пабудавалі новы дом, купілі тэлевізар, абзавяліся мэбляй, вопраткай, матацыклам. Цяпер думаю ку- піць легкавую аўтамашыну...

Браты Мар'ян і Фелкс Мешкісы пра- цуюць на адкорме буйной рагатай жывёлы, і кожны з іх штомесячна зарабляе 130— 200 рублёў, а часамі і больш.

Маладзёў цягнецца да ведаў. Усе дзеці школьнага ўзросту вучацца. Дзесяткі юна- коў і дзяўчат скончылі вышэйшыя і сярэд- ня спецыяльныя навучальныя ўстановы і цяпер працуюць настаўнікамі, інжынерамі, аграномамі. Сын К. Кардзіса Іван скончыў Гродзенскі медыцынскі ўніверсітэт, працуе ўрачом. Марыя Марцінкевіч вучыцца ў Вільнюскім універсітэце. Бацька Ф. Рэміса быў коню- шам у памешчыка, а сын яго Франс — брыгадзір трактарнай брыгады.

«Радзіма» — так назвалі свой калгас мясцовыя сяляне. Вялікі сэнс у гэтым. Іменна Савецкая Радзіма аб'яднала паля- каў і рускіх, літоўцаў і беларусаў у адзі- ную дружную сям'ю.

А. КАСЕНКА.

ПАРТЫЗАНЫ ЧЫТАЛІ ЛЕНІНА

Яшчэ перад прыходам гітлераўскіх аку- пантаў у пасёлак рыбага «Белае» з біблія- гэкі зніклі творы Ул. І. Леніна. Камсамольцы Уладзімір Макаравіч, Уладзімір Крэчка і Фёдар Мархотка, якія жылі тут, знайшлі ўскрыню, пераправілі яе непрыкметна ў вь- чэрні час у лес, а затым у мяшках перанес- лі творы Леніна і схавалі. Схованку надзей- на замаскіравалі.

Вясною 1942 года Валодзя Крэчка тра- піў у партызанскі атрад Васілія Каржа. Ма- лады мсцівец пра схаваныя кнігі Леніна па- ведаміў Васілю Захаравічу. 1 мая 1942 го- да камандзір атрада загадаў Крэчку і ін- шым партызанам забраць творы Ільіча ў атрад. Кнігі Леніна пераходзілі з рук у ру- кі, іх чыталі байцы і камандзіры.

І. НОВІКАЎ.

Жыткавіцкі раён.

У Мінску, па вуліцы Веры Ха- ружай, узводзіцца дзевяціпа- вярховы дом з прыбудовай, у- якой размесціцца буйны мага- зін. Да канца года дом і магазін будуць здадзены ў эксплуатацыю. НА ЗДЫМКУ: муляры Андрэй РУЛЬКЕВІЧ (злева) і Іван ДУХОУНІК на бу- даўніцтве дзевяціпавярховага дома.

Фота І. ЗМІТРОВІЧА.

До позднага вечера дядя Костя расказываў нам о мо- ряках-балтыйцах, о тяжелых боях с фашистами, о далеком Ленинграде, городе-герое. На- завтра дядя Костя уехал.

В ТОМИТЕЛЬНОМ ожи- дании медленно потяну- лись дни, недели. Больше ни- чей отец не приезжал в дет- ский дом. Мы часто выходили на дорогу, что вела на стан- цию, и терпеливо ждали, но возвращались всегда одни. Тогда кто-то из ребят постар- ше предложил написать не- сколько писем в воинские ча- сти. Помнится, из этого пута- ного предложения мы поняли лишь то, что в письме надо указать фамилию и имя от- ца, а на конверте написать адрес: Полевая почта, но- мер... Числа выдумывали любые — трехзначные, четы- рехзначные. Нам почему-то казалось, что чем большее число стоит, тем быстрее дой- дет это письмо. На конверте кое-кто еще дописывал сло- во: «БЕРЛИН». Мы все были уверены, что уж кто-кто, а наши отцы просто не могли не участвовать в штурме фа- шистского логова. А значит, и

разыскивать их нужно толь- ко там, в Берлине.

Мы писали письма, выду- мывая каждый раз новый но- мер полевой почты, а старик- почтальон по-прежнему об- миная детский дом. Но од- нажды он все же зашел к нам и, радостно улыбаясь, про- тянул Нине Терентьевой си- ний, изрядно помятый кон- верт. Торопливо разорвав его, Нина достала серый листок, глянула — и громко, нав- зрыд, заплакала... Это была похоронная. Мы стояли ти- хо-тихо, молчали. Да и что мы могли сказать ей?! Мы вдруг тогда поняли, что не все отцы возвращаются с фронта, даже и после побе- ды...

С того дня, точно сгово- рившись, мы упрямо избега- ли разговоров о доме, о стар- ших братьях, отцах.

ЗИМОЙ после ужина все воспитанники обычно со- бирались в спальне у печки. Первая послевоенная зима была на редкость сурова. Теплой же одежды у нас тог- да еще не было. Пальто на двоих, ботинки у многих пор- вались. Поэтому из столовой все бегом летели в спальню,

к печке. Мы сидели, смотре- ли, как огонь жадно лижет старые доски, и мечтали о весне, о теплых солнечных днях.

Разные пути приводили нас в детский дом, разные были и мы все. Помню, как в наш Погост-Загородский детский дом привезли Владимира Ка- рабанова и Женю Васильева.

Владимир, оставшись без родителей, попал в партизан- ский отряд. Вот-вот его долж- ны были вывезти самолетом на Большую землю, в Моск- ву. Но тут нагрянули гитле- ровцы-каратели. Во время прорыва партизан из окру- жения мальчишка отстал от отряда, долго скитался по де- ревям, а потом (если поль- зуется его тогдашней терми- нологией) жил «на колесах», а проще говоря, бродяжничал и занимался мел- ким воровством на железно- дорожных станциях.

Женя был года на четыре моложе Владимира. Ни роди- телей, ни отчего дома не пом- нил.

СТЕХ ПОР минуло много весен. И вот в Речнице я неожиданно встретился с Ев- гением. Последний раз я его

видел непосредственным парень- ком, студентом Пинского гид- ромелиоративного техникума. Сейчас же передо мной стоял высокий, широкоплечий муж- чина.

— Поздравляй, я уже дав- но папа! — засмеялся он.

Своего первенца назвал Вовкой.

— Помнишь Вовку Кара- банова? Он теперь научный работник, окончил Ленинград- ский кораблестроительный институт. Ленька Хамрин — врач, работает в Бресте. Саш- ка Кебезь — инженер, в Одес- се. Женька Гришкевич — офицер, окончил академию. А Зину Румянцеву помнишь? Получил письмо. Оказывается, еў уже присвоено звание заслуженной учительницы.

Сам Васильев работает те- перь главным инженером в совхозе «Комсомольский».

— Работа трудная, но ин- тересная...

В ТОТ ВЕЧЕР мы засиде- лись допоздна. Вспоми- нали друзей, свое опаленное войной детство, говорили о литературе, о недобитых фа- шистских палачах, что опять вылезли из крысиных нор в

в мире — советская. Каждую минуту в СССР печатается почти 2 400 книг — три с по- ловинной миллиона экзempla- ров в день. За полстолетия, которые прошли со дня при- нятия декрета, у нас выпус- кались книги на 145 языках.

«З НАМИ БУДЗЕШ, ВЕЧ- НА БУДЗЕШ» (6 стр.) — этими словами Якуба Кола- са, посвященными Льву Тол- стому, назван репортаж из передвижного музея великого писателя, открытого в Мин- ске в конференц-зале библи- отеки АН БССР. Среди че- тырехсот экспонатов музея — личные вещи писателя, около ста исторических документов в оригинале, страницы писем и дневников. Большой инте- рес представляют материалы, свидетельствующие о связях Л. Н. Толстого с Белорус- сией.

Несколько лет назад на Всесоюзной выставке дости- жений народного хозяйства в Москве демонстрировалась картина «Осенний пейзаж». Картина привлекла посети- телей своими яркими, сочны- ми, оригинальными краска- ми. И только присмотревшись, можно было заметить, что картина состояла из от- дельных разноцветных лоску- тков. Автор этого произве- дения Юрий Власов — ар- тист Брестского областного драматического театра имени Ленинского комсомола. Ут- ром, как всегда, Юрий ходит на репетиции, вечером игра- ет на сцене. А свободные дни полностью отдает своему второму призванию: из лоскутков и ракушек делает необычные картины, полу- чившие широкое признание у любителей прикладного ис- кусства («ДРУГОЕ ЖЫЦ- ЦЕ АРТЫСТА», 6 стр.).

В Минске прошел Деся- тый юбилейный смотр кино- искусства Прибалтики, Мол- давии и Белоруссии. Председа- тель жюри художествен- ных фильмов, известный советский режиссер Григорий Рошаль, делился своими впе- чатлениями в статье «ВЯЛІ- КІ ЭКРАН МІНСКА» (6 стр.), отмечает возросший хо- дожественный уровень произ- ведений, профессиональное мастерство режиссеров, опе- раторов, актеров и других творческих работников, при- нимавших участие в созда- нии картин. Специальный приз за лучший кинофильм для детей и юношества при- сужден фильму студии «Беларусьфильм» «Иван Мака- рович». Второй белорусский фильм «Годен к нестройной» тоже отмечен дипломом. Сре- ди документальных картин победительницей признана кинолента белорусских доку- менталистов «Штрихи к портрету».

Н. СОКОЛОВ.

ДРУГОЕ ЖЫЦЦЁ АРТЫСТА

Некалькі год назад на Усеаюзнай выстаўцы дасягненняў народнай гаспадаркі ў Маскве дэманстравалася карціна «Асенні пейзаж». Яна прыцягвала ярка выражаным настрэмам таго здзіўляючага спакою, які міжволі ахоплівае, калі трапляеш у асенні лес, які толькі пачынае губляць сваё святочнае летняе ўбранства. Побач з лесам цячэ рачулка. Яе лёгкая хваля здаецца зусім натуральнай. Але прыгледзеўшыся, бачыш, што хваля гэта нават не намалёвана, а сабрана з крэндэшына, і ўся карціна ў цэлым таксама зроблена з абрэзкаў тканін.

Аўтарам гэтага незвычайнага твору быў Юрый Уласаў, артыст Брэсцкага абласнога драматычнага тэатра імя Ленінскага камсамола.

Юрыю Уласаву сорак пяць год. Цяпер ужо нават цяжка сказаць, калі ўпершыню ўзяў ён у рукі аловак, калі купіў першыя фарбы. Ён маляваў усім: алоўкам, акварэлю, маслам, вугалем, крэйдай і ваксай, калі ў гады вайны было асабліва цяжка з фарбамі. Абрэзкі з'явіліся тэатральнае вучылішча, Юрый Уласаў прыйшоў працаваць у Брэсцкі тэатр.

Загадчыца касцюмернага цэха тэатра Аляксандра Тычыніна была нямакла здзіўлена, калі малады артыст папрасіў сабраць для яго ўсе абрэзкі і прынёс для гэ-

тага насыпку. Насыпка была напоўнена даволі хутка, і кватэра Уласава ператварылася ў нешта сярэдняе паміж кравецкай майстэрняй і пунітам на збору утыльсыравіны. Таварышы здзіўляліся, маці журботна ківала галавой, а ён старанна прасваў кожны шматок, падбіраў іх па колеру, сшываў, склейваў.

Праца аказалася нялёгкай. Свой першы «Бязрозавы гай» ён «пісаў» амаль год. Але з таго пасля «Гаю» ўсе перасталі называць яго захапленне дэзінкам заняткам.

За «Гаем» паследаваў «Асенні пейзаж». Ён дэманстравалася на трох выстаўках: у Брэсце, Мінску і Маскве. Але якое ж было здзіўленне акружаючых, калі Юрый раптам стаў зусім абыякавым да абрэзкаў.

— Дрэжны матэрыял, — прызнаваўся ён пазней таварышам. — Фарбы хутка выгараюць. «Асенні пейзаж» страціў свой выгляд на трэці год. Спрабаваў узяць пад шкло — нельга, прападае палітра. Наогул...

Наогул Юрый Уласаў пачаў шукаць новы матэрыял для сваёй творчасці.

Аднойчы летам тэатр паехаў на гастролі ў прыморскі гарадок. Неяк раніцай, увайшоўшы ў мора, Юрый літаральна застыў: джо ззяла ўсімі колерамі вясёлкі. Ён нырнуў, выцягнуў ракавінку. Яна аказалася блакітнай. Дастаў другую — тая адлівала срэбрам. У трэцяй

колер быў амаль палевы. Вось яна, патрэбная палітра!

Пазней жыхары прыморскага гарадка маглі назіраць дзіўную з'яву: раніцай амаль уся трупа тэатра займалася пошукамі каляровых ракавін. Адпраўляў у Брэст ракавінкі даваўся багажом — скрыня важыла амаль пяцьдзесят кілаграмаў.

І зноў пачалася ўпертая праца. Кожную ракавіну трэба было раскрышыць на кавалкі, кожны кавалак старанна абтачыць.

Тады тэатр пачаў працаваць над п'есай Канстанціна Губарэвіча «Брэсцкая крэпасць». Заслужанаму артысту Беларускай ССР Юрыю Уласаву была даручана роля палкоўніка Ершава. Да апошняга часу гэта любімы вобраз артыста, яго гордасць.

Раніцай, як заўсёды, Юрый хадзіў на рэпетыцыі, вечарам іграў на сцэне. А выхадныя дні цалкам прысвячаў свайму другому прызначэнню. Яго новая работа была для яго нібы састаўной часткай спектакля, яго працягам. «Цярэпальская вежа», вырашаная мастаком у апаленых аравжава-карычневых тонах, была поўнацю выкладзена з ракавінак.

Новая работа Уласава прыцягнула ўвагу і мастакоў-прафесіяналаў. І работнікаў абласнога ўпраўлення культуры. У хуткім часе яна была выстаўлена спачатку на абласной, а затым і на рэ-

спубліканскай выстаўках прыкладнога мастацтва.

А тэатральнае жыццё рухалася наперад. Да гадавіны Вялікага Кастрычніка калектыву пачаў рыхтаваць «Крамлёўскія куранты» Пагодзіна. Юрый Уласаў атрымаў ролю маладога матроса Рыбакова. Калі выканаўца ролі Ул. І. Леніна народны артыст БССР Анатоль Логінаў ішоў гутарыць са старым бальшавіком Паўлам Мартынавічам Гулавым, які двойчы сустракаўся з Ільчым, Юрый абавязкова адпраўляўся з ім.

Ён гадзінамі слухаў расказы Гулава, цікавіўся ўсімі падрабязнасцямі, быццам бы не яго сябру Анатолю, а яму самому трэба было стварыць вобраз Ільча.

І яму, сапраўды, давялося стварыць. Але не на сцэне.

Да стагоддзя з дня нараджэння Уладзіміра Ільча ў Брэсце арганізуецца выстаўка «Ленініана ў выяўленчым мастацтве». Раздзел «Ул. І. Ленін у прыкладным мастацтве» будзе адкрывацца работай Юрыя Уласава.

I. МУХІНА.

Юрый УЛАСАЎ на эцюдах.

«З НАМІ БУДЗЕШ, ВЕЧНА БУДЗЕШ»...

ПЕРАСОУНЫ
МУЗЕЙ
Л. М. ТАЛСТОГА
У МІНСКУ

У канферэнц-зале Фундаментальнай бібліятэкі імя Я. Коласа АН БССР урачыста адкрыўся перасоўны Музей Льва Мікалаевіча Талстога. На цырымоніі адкрыцця музея з прававой выступіў народны пісьменнік БССР віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук К. Крапіва.

Экспазіцыі музея адкрываюцца раздзелам «Ленін і Талстой». Тут прыведзены словы Ул. І. Леніна аб тым, што Леў Талстой здолеў паставіць у сваіх працах столькі вялікіх пытанняў, падняцца да такой мастацкай сілы, што яго творы занялі адно з першых месцаў у сусветнай мастацкай літаратуры. Сярод чатырохсот экспанатаў музея — асабістыя рэчы пісьменніка, каля ста гістарычных дакументаў у арыгінале, старонкі пісем і дзённікаў, вядомае юбілейнае выданне — 90 тамоў збору твораў Л. М. Талстога, ілюстрацыі вядомых мастакоў Л. Пастэрнака, А. Нікалаева, Н. Рудакова і іншых да яго кніг. Дакументальная кінастужка і запіс яго голасу ўзнаўляюць перад наведвальнікамі жывы вобраз Льва Мікалаевіча.

Вялікую цікавасць уяўляюць матэрыялы, якія сведчаць аб сувязях Л. М. Талстога з Беларуссю. Тут і віншавальныя тэлеграмы ў сувязі з яго 80-годдзем, і пісьмы з Віцебскай, Мінскай і Магілёўскай губерняў, якія дасылалі прыхіль-

нікі яго таленту — студэнты, супрацоўнікі газет, часопісаў і бібліятэк, чыгуначнікі, рабочыя і сяляне. Сярод іх мы бачым пісьмо, датаванае 1 сакавіка 1909 года, у якім Л. М. Талстому па-ведамляецца, што Мінская гарадская грамадская бібліятэка імя Пушкіна выбрала яго сваім ганаровым членам.

Дэманстравецца цікавая перапіска з беларускімі сялянамі Агатай Пешыкавай і Іванам Сікорам, жыхаром Пружан Л. Фішманам.

7 кастрычніка 1910 года сотні тэлеграм разнеслі па ўсім свеце сумную вестку: Л. М. Талстой памёр (на стэндах часткова экспануюцца гэтыя тэлеграмы). І ўзрушанае чалавецтва ў жалобе скіліла галовы перад памяцю аднаго з лепшых сваіх сыноў.

...Наведвальнік, які пакідае бібліятэку, міжволі ў вестыбілі яшчэ раз кідае погляд на скульптурныя партрэты двух людзей: Я. Коласа і Л. М. Талстога. І міжволі ўспамінаюцца радкі, напісаныя Канстанцінам Міхайлавічам у турме ў дзень смерці Л. М. Талстога:

Ты сышоў з жыцця дарогі,
Але ўсёй душою
З намі будзеш, вечно будзеш
Зваць на бой нас з цымою.

А. ФУРС.

ВЯЛІКІ ЭКРАН МІНСКА

У Мінску адбыўся Дзесяты юбілейны агляд кінамастацтва Прыбалтыкі, Малдавіі і Беларусі. Аб сваіх уражаннях расказвае старшыня журы мастацкіх фільмаў Рыгор РАШАЛЬ.

Што хацелася б адзначыць тыповае для ўсіх работ, прадстаўленых рэспубліканскімі студыямі на суд журы? Гэта ўзростны мастацкі ўзровень твораў, прафесіянальнае майстэрства рэжысёраў, апэратараў і акцёраў і іншых творчых работнікаў, якія прымалі ўдзел у стварэнні карцін.

Журы агляду прысудзіла першы прыз і дыплом I ступені карціне студыі «Малдовафільм» «Гэта імгненне» (сцэнарыст і рэжысёр Эміля Лацану). Гэта выдатная ў ўсіх адпосінах стужка. Яна апавядае аб барацьбе іспанскага народа з фашызмам.

Парадавалі нас на аглядзе і беларускія кінематаграфісты. Мы прысудзілі спецыяльны прыз за лепшы кінафільм для дзяцей і юнацтва карціне студыі «Беларусьфільм» «Іван Макаравіч» рэжысёра І. Дабралюбава. Гэта чыстая, хваляючая і, разам з тым, суровая стужка створана таленавіта і свежа.

Не прэтэндуючы на ўсеабдымнасць ахопу мноства праблем, якія выстаўлены ў фільмах фестывалю, на прыкладзе найбольш характэрных адзначым, што нас больш за ўсё захапіла на аглядзе. Гэта таленавітае аднаўленне на экране вялікіх і актуальных тэм.

Падзеі ваенных і першых пасляваенных гадоў на ранейшых фестывалях былі галоўнай тэмай прыбалтыйскіх студыяў. На Х аглядзе гэта тэма адыйшла на другі план. З'явіліся — гэта вельмі прыемна — таленавітыя творы аб нашых днях, аб нашай моладзі, якая ўступае ў вялікае жыццё. Мне асабліва радасна адзначыць латышскі фільм рэжысёра О. Дункера «За паваротам паварот» («Дарожныя знакі»), літоўскую стужку «Калі я быў маленькім», па-стаўленую рэжысёрам А. Адамінасам.

Мы ўсе былі адзінай думкі ў сваім рашэнні, калі прысуджалі прыз эстонскім мультыплікатарам за іх цудоўныя кароткаметражныя фільмы «Малпа Фіс» і «Шасцяронка». Гэта выдатныя карціны, якія аднолькава цікавыя і дарослым і маленькім.

Беларуская кінематаграфія на аглядзе была прадстаўлена фільмамі «Іван Макаравіч» і «Годзен да нестравай». Абедзве карціны адзначаны журы. Пра «Івана Макаравіча» я ўжо гаварыў. «Годзен да нестравай» (рэжысёры Уладзімір Рагавой і Яфім Севела) узнагароджаны дыпломам за адлюстраванне на экране ваенна-патрыятычнай тэмы.

Сярод дакументальных карцін пераможцай прызнана стужка беларускіх кінадакументалістаў «Штрыхі да партрэта».

Падводзячы вынікі, я хачу падкрэсліць, што такія значальныя фестывалі, сустрэчы на іх, узаемнае азнаямленне з работамі студыяў з'яўляюцца цікавай і карыснай справай для далейшага развіцця нацыянальнага кінамастацтва нашых рэспублік.

МІКОЛА АЛТУХОЎ ПАСЛЯ ДАЖДЖУ

Над лугам перакінута вясёлка,	І дзеці басанож бягуць па сцэжках,	Што на зямлі такое дзіва ёсць,
Вясёлы дождж Адтанцаваў, заціх.	Нахохленыя, быццам вераб'і.	Як родны край У веснавым суквецці, Някідая зямная прыгажосць!
Разбітае на дробныя асколкі,	Як маладзіцы, выйшлі за вароты	І з гэтых кропель, Гукаў задзусьўных, І з пахаў, што даносяцца з гаёў,
Імкрыцца сонца У лужынах малых.	Вясёлкаю пацешыцца дамы, А белы сад — Накшталт былых сумэтаў, Што цудам засталіся ад зімы.	Ты дзень пры дні Складалася, напэўна, Сэрца маё...
І ў кожнай кроплі Тоіцца ўсмешка,	Як хараша, Што я жыву на свеце,	
Звіняць, як на цымбалах, ручай,		

АРАТЫ МУЗЫЧНАЙ НІВЫ

Працоўныя Беларусі шырока адзначаюць 100-годдзе з дня нараджэння народнага артыста БССР, заслужанага дзеяча мастацтваў БССР кампазітара Мічала Мікалаевіча Чуркіна — заснавальніка беларускай прафесіянальнай музыкі.

Жыццё і творчасці народнага кампазітара быў прысвечаны юбілейны вечар-канцэрт, які адбыўся ў Мінску ў канцэртнай зале Белдзяржфілармоніі. Перад аматарамі народнай песні і му-

зыкі выступілі намеснік міністра культуры БССР Ю. Міхневіч, народны артыст СССР кампазітар Я. Цікоцін, паст А. Астрэйка. Аб жыцці і творчым шляху народнага кампазітара раска-заў на вечары член Саюза кампазітараў БССР, заслужаны дзеяч культуры БССР, музыкантаўца Д. Жураўлёў.

У праграму юбілейнага канцэрта увайшлі лепшыя творы кампазітара. Ушаноўваючы памяць кампа-

зітара М. Чуркіна, выканком Мінскага гарадскога Савета дэпутатаў працоўных прыняў рашэнне ўстанавіць у Мінску на доме па вуліцы Захарова, 18, дзе правёў апошнія гады свайго жыцця кампазітар, мемарыяльную дошку. На мітынг у сувязі з яе адкрыццём сабраліся шматлікія паклоннікі таленту беларускага кампазітара, прадстаўнікі творчых саюзаў і арганізацый рэспублікі. Удзельнікі мітынгу наведлі магілу кампазітара і ўсіралі букеты жывых кветак.

(БЕЛТА).

«НАМ БЕЗ ДРУЖБЫ ЖИЗНЬ НЕ В РАДОСТЬ»

В. МЖАВАНДЗЕ,
Первый секретарь ЦК КП Грузии

хозяйство Грузии, можно судить хотя бы по тому, что сейчас в нашей республике вырабатывается почти в три раза больше электроэнергии, чем во всей дореволюционной России.

Для удовлетворения растущих потребностей народного хозяйства у нас строятся все новые и новые электростанции. Первые агрегаты крупнейших из них — Ингурской ГЭС с уникальной 270-метровой арочной плотиной — вступят в эксплуатацию в 1972 году. После завершения строительства Ингурская ГЭС будет вырабатывать больше электроэнергии, чем все тепловые гидроэлектростанции Грузии, вместе взятые.

За годы Советской власти в Грузии создана мощная современная индустрия. У нас производится чугун, сталь и прокат, цветные металлы, ферросплавы, станки, электровозы, автомашины и тракторы, сельскохозяйственные машины, точные приборы; предприятия Грузии выпускают ткани и обувь, швейные изделия и трикотаж, чай и вина, коньяки и табачные изделия и много другой продукции.

За годы Советской власти в Грузии построено около 1000 крупных промышленных предприятий, в том числе Руставский металлургический завод и Зестафонский завод ферросплавов, Тбилисский станкостроительный и Кутанский автомобильный заводы, Тбилисский электровозостроительный завод, Тбилисский камвольно-суконный и Горький хлопчатобумажный комбинаты, Тбилисский прядильно-трикотажный комбинат, швейные и обувные фабрики, крупные винодельческие заводы, чайные фабрики и многие другие предприятия.

У нас созданы такие новые отрасли промышленности, как химическая, электротехническая, приборостроительная.

Об индустриальном развитии нашей республики свидетельствует хотя бы тот факт, что в 1968 году по сравнению с 1913 годом общий объем продукции увеличился в 72 раза, и сейчас у нас в течение недели вырабатывается столько продукции, сколько до установления Советской власти выпускалось за целый год.

К этому надо добавить, что наша республика производит на душу населения чугуна в 1,3 раза больше, чем Италия, а электроэнергии — в 7,5 раза больше, чем Турция, и в 15,4 раза больше, чем Иран.

Коренные изменения произошли за годы Советской власти и в сельском хозяйстве. На благодатной грузинской земле, на ее полях и плантациях растут виноград

и чай, табак, благородный лавр, маслины, тунг, эвкалипты, цитрусовые эфиромасличные, лекарственные и многие другие субтропические культуры.

Грузия — горный край, и обрабатываемые земли занимают всего около 17 процентов ее территории. Поэтому орошению засушливых земель, осушению и использованию заболоченных площадей уделялось огромное внимание с первого дня установления Советской власти. В том же письме коммунистам Кавказа В. И. Ленин писал о том, что для подъема сельского хозяйства Закавказья «орошение больше всего нужно и больше всего пересдаст край, возродит его». После установления Советской власти в Грузии построены Алазанская, Тиринская, Самгорская и другие крупные оросительные системы, благодаря чему за эти годы площадь орошаемых земель увеличилась почти в три с половиной раза, возвращена жизнь Самгорской степи, проведена огромная работа по осушению заболоченной Колхидской низменности, и теперь десятки тысяч гектаров осушенной колхидской земли осваиваются под субтропические и другие ценные технические культуры. Ныне у нас строится самая крупная в Грузии Верхне-Алазанская ирригационная система, которая оросит более 100 тысяч гектаров плодородных земель Кахети.

В причерноморских районах создано мощное субтропическое сельское хозяйство. Сейчас Грузия занимает первое место в стране по производству чая.

Чай — богатство и гордость нашей республики. До революции чайные плантации насчитывали у нас около 900 гектаров, а сейчас эта ценная сельскохозяйственная культура занимает свыше 63 тысяч гектаров, а сбор чайного листа возрос за эти годы с 550 тонн до 220 тысяч тонн. И не случайно, что именно в Грузии создана первая в мире часеборочная машина «Сакартвело».

Одна из древнейших и самых важных отраслей сельского хозяйства Грузии —

виноградарство. Площадь виноградников за годы Советской власти выросла более чем вдвое. Специалистами виноградарями выведено более 500 сортов виноградной лозы. Из грузинских сортов винограда вырабатываются лучшие сухие и полусладкие марочные вина.

Столь быстрое развитие промышленности и сельского хозяйства Грузии стало возможно благодаря экономическим связям со многими братскими республиками нашей страны.

К примеру, тесные экономические связи установились между Грузией и Белоруссией. Нити контактов протянулись между отдельными предприятиями, научно-исследовательскими институтами, вузами двух наших республик. В Грузии хорошо знают и ценят автомашины, тракторы, автомобильные механизмы, измерительные приборы, станки и другое оборудование, выпускаемое в Белоруссии. В свою очередь Грузия поставляет братской Белоруссии стальные трубы и прокат черных металлов, электротехническое оборудование, приборы, изделия химической промышленности, ароматный грузинский чай, вина.

Грузия — страна курортов. Первоклассные санатории, дома отдыха, пансионаты и гостиницы, многочисленные лечебные минеральные источники, мягкий климат Черноморского побережья, разнообразие горноклиматических, бальнеологических, морских и грязевых курортов, таких, как Боржоми, Цхалтубо, Гагра, Саирме, Кобулет и другие, снискали Грузии славу всеобщей здравницы. К 50-летию Великого Октября на мысе Пицунда вступили в эксплуатацию высотные благоустроенные корпуса нового международного курорта, гармонично вписанные в прибрежный пейзаж Пицундской бухты.

За годы Советской власти в Грузии — стране древней, высокой культуры, самобытной поэзии и архитектуры — созданы все условия для расцвета духовной жизни народа, развития образования, науки, искусства и литературы. О масштабах просвещения говорит хотя бы тот факт, что в республике насчитывается около 5 000 общеобразовательных школ, в которых учится почти миллион учащихся.

В 18 высших и в 94 средних специальных учебных заведениях более 130 тысяч молодых людей овладевают знаниями в различных областях науки, техники и культуры. В народном хозяйстве республики занято сейчас свыше 160 тысяч специалистов, получивших высшее образование.

Значительных успехов достигла в Грузии наука. Созданная более четверти века назад Академия наук Грузинской ССР является одним из крупных научных центров страны. Научные исследования грузинских ученых имеют важное теоретическое и практическое значение.

Большой вклад в развитие грузинской и всей советской культуры вносят писатели, поэты, композиторы, художники, деятели театра и кино.

Между Грузией и Белоруссией, так же как и между другими союзными республиками, установились тесные культурные связи; крепкие творческие узы связывают деятелей культуры двух наших народов. Лучшие сыны Грузии и Белоруссии всегда с большим интересом и глубоким уважением относились к культурному наследию обоих братских народов. И сейчас белорусские писатели многое делают для того, чтобы познакомить своих читателей с многовековой грузинской литературой, с произведениями ее классиков — Важа Пшавела и Николая Бараташвили, Ильи Чавчавадзе и Акакия Церетели.

В годы Великой Отечественной войны талантливый грузинский поэт Мирза Геловани сражался за свободу и независимость нашей великой Родины в далекой Белорусской пуще и пал смертью храбрых на белорусской земле. Трудящиеся Белоруссии свято чтят память героя, бережно сохраняя его пламенные стихотворные строки, переведенные на белорусский язык.

Наряду с этим на грузинский язык переведены лучшие образцы замечательной белорусской литературы. Грузинский читатель хорошо знаком с творчеством Янки Купалы, Якуба Коласа, Максима Танка, Петруся Бровки, Эдуарда Самуиленка, Пимена Панченко.

Встречи деятелей братских литератур неизменно выливаются в волнующий всенародный праздник. Так было и в марте 1967 года, когда в Белоруссии торжественно проводились Дни грузинской культуры.

Эту небольшую статью мне хотелось бы закончить словами известного грузинского поэта и мыслителя Шота Руставели, 800-летие со дня рождения которого недавно отмечала вся страна: «Нам без дружбы жизнь не в радость»...

И действительно, немалая жизнь советских народов без дружбы и взаимопомощи. Закаленная в огне Октября, прошедшая суровые испытания в Великой Отечественной войне и пронесенная, как боевое знамя, сквозь все годы социалистического строительства, дружба наших народов стала великой несокрушимой силой.

Редакция газеты «Голас Радзімы» попросила меня написать статью о нашей республике — Грузии.

Прежде чем выполнить эту просьбу, мне хотелось бы сказать, что у меня до сих пор живы воспоминания о днях пребывания в Минске, куда представители всех братских союзных республик съехались на празднование 50-летия Белорусской Советской Социалистической Республики и Коммунистической партии Белоруссии.

Свой небольшой рассказ о Грузии я не случайно начал с праздника в Минске, куда в те дни вели дороги со всех концов Советского Союза, потому что в этом празднике, как солнце в капле воды, отразилась дружба, отразилось подлинное братство советских людей, и праздник белорусского народа явился вместе с тем праздником всех советских народов, сплоченных в единую, дружную многонациональную семью.

В этой братской семье живут и трудятся Грузинская Советская Социалистическая Республика — равная среди равных пятнадцати союзных республик, сплоченных в могучий Советский Союз.

Если лететь в столицу Грузии Тбилиси самолетом, то сверху, с высоты птичьего полета, она открывается вся, как на ладони, сразу же, как только пересекаешь величественные заснеженные пики Большого Кавказского хребта. Вот здесь, в западной части Закавказья, между горными цепями Большого и Малого Кавказа, и лежит грузинская земля.

Грузия — край солнца и синего моря, высокогорных пастбищ и плодородных плантаций, вечнозеленых лесов и целебных вод. Она простерлась от ледников Сванетии до субтропиков Колхиды, от фруктовых садов Каргли до виноградников Алазанской долины. Ее недра богаты рудой и углем, мрамором и медью, нефтью и марганцем. Отсюда, из края вечных снегов, берут свое начало горные реки, бурные и стремительные, несущие с собой большой запас энергии.

Вот почему вскоре после победы Советской власти в Грузии В. И. Ленин в своем письме коммунистам Кавказа, говоря о необходимости всеми силами развивать «производительные силы богатого края», подчеркивал важность использования «белого запаса», т. е. энергетических запасов рек.

В Грузии после Земо-Авчальской гидроэлектростанции, построенной по ленинскому плану электрификации страны, сооружены десятки гидростанций, они создали прочную энергетическую основу для развития промышленности.

О том, какого уровня достигло электроэнергетическое

ТБИЛИСИ. Площадь Героев.

Фото С. ТЕВЗАДЗЕ.

ЧАМУ?

Апавяданне

Мой сын даўно не ў тым узросце, калі дзеці бясконца пытаюцца: «Чаму?». Ужо з многімі пытаннямі ён маўкліва звяртаецца да кнігі, дапытліва вывучаючы па іх жыццё і шукаючы там вырашэння дзіцячых і недзіцячых праблем.

Сёння яму споўнілася трынаццаць год—мне было столькі, калі пачалася вайна. Міжволі прыгадаўся той страшэнны дзень, калі раптоўнымі выбухамі бомб спынілася бестурботнае дзяцінства маё і тысяч іншых дзяцей.

Па распаленым асфальце шашы ішлі знясіленыя ад смагі людзі. Воданарныя вежы былі разбітыя, калодзежы—выпітыя да дна. Звар'яцелая жанчына загароджвала ўсім шлях і, распасціраючы да палаючага Мінска рукі, ашалела крычала:

— Там мая дачка, у полімі! Выратуйце яе!

Гэты крык дагэтуль стаіць у вушах, ён не дае спакойна спаць, ён прымушае ўздрыгваць, калі часам ад самалёта, які ляціць высока ў небе, раптам даняецца выхлупны выбух газу паліва. Нават праз столькі гадоў!..

А тады... Фашысцкія самалёты ляталі нізка-нізка над шашой. Лётчыкі не маглі не бачыць, што гэта ідуць мірныя людзі, бежанцы—старыя, жанчыны, дзеці,—і ўсё роўна стралялі па іх з кулямётаў.

І вось—пасярод шашы ляжыць жанчына, а побач, каля яе некрытых грудзей, поўзае дзіця. Яшчэ хвіліну назад маці была жывая, цёплая, малако—смачнае, як нішто ў свеце...

...Цяжка ўспаміны спыніў дзіцячы смех—гэта весяліліся госці сына. Шчаслівыя.. Хай нішто не засмуціць іх настрою, толькі б ім не ўбачыць жахаў, якія давалася перажыць майму пакаленню!
Сын, правёўшы таварышаў, падышоў да мяне і, уважліва зазірнуўшы ў вочы, сказаў:

— Ну вось, зноў успомніла свой дзень нараджэння... пад кулямі.

А потым, зрабіўшыся не па-дзіцячаму сур'ёзным, спытаў:

— Мама, а чаму амерыканцы не спыняюць вайну ў В'етнаме? Там жа таксама дзеці, і яны не хочуць вайны—ім трэба вучыцца і гуляць у вяселья гульні. Няўжо людзі ўсяго свету не могуць прымусяць амерыканцаў спыніць гэтую бойку? А ў самой Амерыцы—не ўсе ж хочуць гэтай вайны? Вось узялі б усе салдаты адначасова і адмовіліся ісці на вайну, лётчыкі вылятаць бы адмовіліся. Чаму яны гэтага не робяць, мама?..

Так, шмат гадоў я не чула ад сына пытанняў «чаму?». Калі ён быў маленькі, адказаць было намнога лягчэй. А зараз... Мы размаўляем, быццам абодва дарослыя,—пра вайну, пра жыццё, пра будучае. Мой сын любіць, каб я перад сном уселася каля яго ложка. Ён трымае маю руку ў цёпрых далонях і просіць:

— Мама, раскажы яшчэ што-небудзь... калі ласка.

Ён любіць слухаць апавяданні пра дойлідзкі, марыць сам узводзіць новыя палацы, жылыя дамы. Але сёння, заўважыўшы мой смутак, ён заклапочаны:

— Мама, а вайна не ўспыгне, не перашкодзіць мне зрабіцца архітэктарам?

Я цалую яго разгарачоны твар і спакойна адказваю:

— Спі, Юра, спі. Не будзе вайны.

Д. КРАУЧАНКА.

АДЗІН 3 «ВЫДАТНАЙ СЯМЁРКІ»

Калі спытаць любога савецкага школьніка, ці ведае ён, хто такі Тур Хейердал, то адказ будзе прасты: «Аўтар кнігі «Падарожжа на «Кон-Ткі»».

Нядаўна свет з вялікай цікавасцю даведаўся, што Хейердал збіраецца зрабіць новае і, бадай, самае небяспечнае сваё падарожжа. Мэта яго — даказаць магчымасць сувязі старажытнагіпецкай і індзейскай цывілізацый. На невядкім судне з папірусу, падобным да тых, на якіх плавалі старажытныя егіпціянцы, Хейердал збіраецца перасячы Атлантыку і дасягнуць берагоў Паўднёвай Амерыкі. Лодка атрымала назву «Ра» — па імені старажытнагіпецкага бога сонца.

Хейердал доўга і прыдзірліва падбіраў свой інтэрнацыянальны экіпаж. Акрамя самога арганізатара падарожжа, у яго ўвайшлі шэсць чалавек: егіпціянін, італьянец, амерыканец, афрыканец з Рэспублікі Чад, мексіканец і наш суайчыннік. Хейердал жадаў, каб рускі член экіпажа быў урачом. Цяпер стала вядома імя савецкага члена гэтай сапраўды «выдатнай сямёркі»: Юрый Сянкевіч, 32-гадовы масквіч.

РЭКАРДСМЕНЫ ДАЎГАЛЕЦЦА

Звыш 300 людзей старэй за 100 год абследаваў савецкі герантолаг кандыдат медыцынскіх навук Рамазан Алікішэў. У час сустрэчы вучоны цікавіўся станам іх здароўя, вывучаў гісторыю жыцця, умовы працы і быту. Матэрыялы даследавання ляглі ў аснову нядаўна выпушчанай кніжыцы выдавецтвам Дагестанскай аўтаномнай рэспублікі работы «Даўгалецце ў Дагестане».

Сярод абследаваных самай старэйшай аказалася Ашурчы Амаравы — 159 год і Бадаічы Рамазаў — 135 год.

Муж і жонка Адам Ахмедзі даў і Манна Аліева ўстанавілі «рэкорд» сумеснага жыцця. Яны знаходзяцца ў шлюбе 102 гады і першыя ў Дагестане, а магчыма і на найбольш планеце, адзначылі брыльянтавае выселле.

ЗАМЕЖНЫ ГУМАР

П'яны поркаецца каля вулічнага ліхтара, хоча яго адамкнуць штопарам.

— Ідзіце дамоў, тут ніхто не жыве, — кажа прахожы.

— Як ніхто? А чаму на версе святло гарыць?

— Я забыў у трамваі бутэльку каньяку, ці не прыносілі вам яе ў паліцыю?

— Бутэльку не, але чалавека, які не знайшоў, прынеслі.

— Ты не стрымала слова, якое дала мне.

— Не злуй, я дам табе другое.

На вуліцы стрэліся два сябры.

— Добра, што ты мне трапіўся, — узрадаваўся адзін. — Іду на спатканне, хадзем са мною.

— Навошта, я буду табе перашкаджаць.

— Наадварот. Калі мая каханая цябе ўбачыць, мае шансы адразу ўзрастаць.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77.

ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31,
6-97-92, 6-18-88, 3-15-15.

НА ЗДЫМКАХ:

Дыспетчар Цэнтральнага пункта пажарнай сувязі Мінска Е. БАРАНАВА, радыётэлеграфістка Л. КРАСНАЯ, начальнік аддзела службы Упраўлення пажарнай аховы падпалкоўнік А. УТКІН.

Пажарныя Аляксандр БУРЭЙКА і Мікалай ХРАМЦЭВІЧ.

Па левыцы ў самае пекла. Наступленне на агонь.

НАСУСТРАЧ АГНЮ

Насустрач агню ляціць пажарная машына. Хутчэй, хутчэй — кожная секунда дарагая, агонь паглынае працу людзей, пагражае іх жыццю.

Начальніку 1-й часці па ахове Ленінскага раёна сталіцы Валерыю АСТАПАВУ няма яшчэ і 27 год. Ён майстар спорту СССР па пажарна-прикладнаму спорту. Мае вышэйшую адукацыю. Ужо 10 год працуе ў пажарнай ахове.

Гаворачы аб людзях, якія прысвяцілі сябе барацьбе з агнём, нельга не сказаць аб іх мужнасці. Нядаўна ў час пажару ў адной з хімічных лабараторый камандзір аддзялення Уладзімір КАРАНЕЦ вынес з агню гарачы балон са звадкаваным газам. Балон мог узарвацца ў любую секунду. На абпаленых руках Уладзімір Каранец вынес яго ў бяспечнае месца.

Уварвацца ў самае пекла — звычайная для пажарнікаў работа. Зразумела, не кожны дзень даводзіцца некага ратаваць, рызыкаваць жыццём, але да гэтага яны заўсёды гатовы.

Іншы раз цэлы месяц няма, што называецца, «сапраўднай» работы. Але нават у такія дні даводзіцца да сёмага поту трэніравацца. Трэба ўмець апрацаваць ў лічаныя секунды, навучыцца хутка ўзбірацца на вялікую вышыню, арыентавацца ў складанай абстаноўцы. Усё той жа сувораўскі прынцып: цяжка ў вучэнні — лёгка ў баі.

Тэкст і фота М. АМЕЛЬЧАНКІ.

